

אמר שמואל:

לא נטל נטל ממש, כלומר: זו שחייבה משנתנו את המגביה שנטל רביעית, אין החיוב דוקא כשאכן נטל הימנה רביעית, **אלא כיון שהגביהה ליטול, אף על פי שלא נטל** הרי הוא חייב על כולה, וכדמפרש טעמא ואזיל.

לרביעית שהוא רוצה לצרכו, כלומר: היות ונוח לו שתהא הרביעית שמורה בתוך החבית, הרי זה כמי שנטלה לצורכו וחזר והחזירה לתוך החבית, והרי זה חייב על הרביעית משום שליחות יד, ועל שאר החבית הרי הוא חייב משום שואל.⁽³⁾

בעי רב אשי:

הגביה ארנקי ליטול הימנה דינר, ולא נטל, מזה שיתחייב על כולו לדעת שמואל, כשם שהוא חייב בחבית על כולה?

האם נאמר: **המרא הוא דלא מינטר אלא אגב המרא, אבל זוזא מינטר** [יין אכן לא משתמר אלא אגב יין אחר, אבל כסף משתמר הוא לברון], ואם כן אין זה דומה לחבית.

או דילמא: מכל מקום אף בזו ניחא לו שיהא הדינר בארנק, **כי שאני נטירותא דארנקי, מנטירותא דדינר** [שונה הוא שמירתו של

שואלת הגמרא: **לימא קסבר שמואל:** שליחות יד אינה צריכה חסרון, ומשום כך סובר שמואל, שאין הוא צריך לחסר את הפקדון בפועל, אלא די שיגביהנה על מנת לחסרה, שזה צריך אפילו למאן דאמר: "שליחות יד אינה צריכה חסרון".

אמרי בני הישיבה לדחות:

לא תוכיח מכאן שסובר שמואל: "שליחות יד אינה צריכה חסרון", ומשום **דשאני הכא דניחא ליה דתיהוי הא חבית כולה בסיס להא רביעית,** [נוח לו שתהא החבית בסיס

שאר החבית כדין שואל, דככי האי גוונא שואל שלא מדעת שואל הוי [ולא גולן], דהא ליכא בהאי שאלה קפידא לבעלים, כוונתו היא לכאורה לסברא שכתב לעיל מא א ד"ה והא לא חסרה, גבי רועה שהניח מקלו ותרמילו עליה, שהוא חייב, והגמרא מוכיחה מזה שליחות יד אינה צריכה חסרון; והביא שם קושיית רש"י: שמא משום "שואל שלא מדעת" שהוא כגולן, הוא חייב ולא משום שליחות יד, וכתב הריטב"א: "ויש מתרצין, דלא חשיב לחייבו מדין שואל שלא מדעת אלא כשעושה בו מלאכה מרובה שראוי לחסרה, אבל בהנחת תרמילו ומקלו דרך ארעי דליכא קפידא ליכא לחיובי משום שאלה שלא מדעת"; ואף שרש"י גופיה לא פירש טעם זה שם, הוא משום

3. א. נתבאר על פי רש"י; והריטב"א הרחיב בביאור כוונתו: "פירש רש"י, דבעלמא שליחות יד צריכה חסרון, [משום] דכל כמה שלא חסרה, אמרינן, שלא גמר בדעתו לגזול, ומהדר הדר ביה, אבל הכא אינה צריכה חסרון, ומה שלא נטל אינו מפני שלא גמר בדעתו לגזול, אלא לפי שהיין אינו משתמר אלא בכלי מלא הניחו שם, וכיון דכן הוה ליה כאילו נטל כבר וחזר והניחו שם להשתמר, ונעשה עליו שואל, וחייב על שאר החבית כדין שואל, נמצא דברביעית שחשב לשלוח בו יד חייב כדין גולן מדין שליחות יד, ובשאר החבית אינו חייב מדין שליחות יד כדין גולן אלא כדין שואל, זה תורף פירוש רש"י ז"ל".

ב. וביאור מה שכתב הריטב"א: "וחייב על